

Dokument o právech a svobodách z 8.2.1978

Charta 77 : dokument 1/1978 (15)

Federálnímu shromáždění ČSSR
Federální vládě ČSSR

Prohlášením Charty 77 z 1.1. 1977, zaslaným Federálnímu shromáždění i vládě v souladu s články 29 ústavy a předaným veřejnosti v souladu s články 28 ústavy, upozornilo 240 občanů (jejichž počet se do dnešního dne přiblížil k tisíci) nejvyšší orgány republiky na nesoulad mezi současnou praxí a závazky vyplývajícími ze skutečnosti, že od 23. 3. 1976 vstoupily u nás v platnost Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. V řadě dalších dokumentů informovali mluvčí těmito občany pověřeni i jiní účastníci této občanské iniciativy o konkrétních případech a situacích dosvědčujících tyto neshody. V rozporu s ustanoveními ústavy nedostalo se žádnému z občanů na tyto skutečnosti upozorňujících nijaké odpovědi. Zato mnozí z nich, jak bylo rovněž konkrétně pokázáno, se stali pro své důsledné postoje ve věci dodržování zákonnosti obětí, represí, diskriminací a perzekuce, které zjevně mají nezákonný charakter. Poněvadž se orgány tyto akty provádějící alespoň u některých z nich pokoušejí odvolávat na platná ustanovení zákonná, potvrzují tím jen nutnost požadavku uvést celý právní řád naší republiky v soulad s mezinárodními paktů o lidských právech.

Připomínáme, že tyto paktů byly jménem ČSSR podepsány 7. října 1968. Federální shromáždění s nimi vyslovilo souhlas 11. listopadu 1975, prezident republiky je ratifikoval a ratifikační listiny byly uloženy 23. prosince 1975 u generálního tajemníka OSN. Oba paktů vstoupily v platnost pro ČSSR 23. března 1976 a byly publikovány ve Sbírce zákonů 13. října 1976 pod číslem 120 (částka 23).

Závazky z paktů vyplývající je ČSSR povinna dodržovat již podle všeobecně uznaných norem mezinárodního práva, potvrzených mnohokrát, mimo jiné též v Závěrečném aktu z Helsink. Jako účastník mezinárodní smlouvy nemůže ospravedlňovat eventuelní neplnění závazků žádným ustanovením svého vnitrostátního práva (článek 27 Vídeňské konvence a smluvní právo z roku 1969). Rovněž nemůže s odvoláním na svrchovanost odmítat diskusi s partnery smluvního poměru o plnění toho, co je obsahem a podstatou společně převzatých smluvních závazků. Zásada smluvní věrnosti je navíc u obou paktů zesílena tím, že československá vláda výslovně mnohokrát potvrdila jejich závaznost na mezinárodním fóru. Uveďme tu mimo jiné znovu Závěrečný akt konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a řadu rezolucí OSN, pro něž ČSSR hlasovala, naposledy rezoluce Valného shromáždění OSN z 19.12.1977 (deklarace o prohloubení a upevnění uvolnění mezinárodního napětí).

Podle stanoviska uznávaného našimi zákonodárnými sbory a výkonnými orgány a socialistickou právní vědou se mezinárodní smlouva, platně uzavřená ve shodě s mezinárodními předpisy stává automaticky součástí právního řádu naší republiky; vnitrostátní účinnost nabývá řádnou publikací. Projevil-li s ní souhlas zákonodárny sbor a byla-li ratifikována prezidentem republiky a publikována ve Sbírce zákonů, má platnost zákona a pro její vztah k ostatním součástem právního řádu platí zásady obecně platné.

Podle článku 2, odstavce 1,2 obou paktů se její účastníci, tedy i ČSSR, zavázali:

- a/ respektovat práva v paktech uznaná,
- b/ zajistit tato práva všem jednotlivcům na svém území a podléhajícím

~~xxxxxxx~~ jurisdikci státu-účastníka smlouvy, bez jakéhokoli rozlišování podle rasy, barvy, pohlaví, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení,

- c/ podniknout nutné kroky v souladu se svými ústavními předpisy a ustanoveními paktů k tomu, aby byla schválena zákonodárná nebo jiná opatření nutná k tomu, aby byla uplatněna práva uznaná v obou paktech, pokud dosavadní zákonodárná nebo jiná opatření nejsou dostačující.

Pakty mají u nás vnitrostátní platnost zákona: specifikují, zpřesňují a prohlubují příslušné zásady vyjádřené v ústavě. V jejich duchu mají být vykládány všechny právní předpisy týkající se práv i povinností občanů. Zkušenosti, z nichž některý byly i podnětem k podání Charty 77 Federálnímu shromáždění, svědčí o tom, že mocenské orgány u nás tak nečiní, nýbrž často ustanovení paktů ignorují, ba přímo porušují. Odpovídalo by proto nejen článku 17 ústavy o povinnosti obětí o dodržování zákonnosti, nýbrž i duchu a literě usnesení Federálního shromáždění z 5. dubna 1977 o důsledné ochraně práv a zájmů občanů, kdyby tento nejvyšší orgán státní moci soustavně a cílevědomě dbal, aby praxe všech státních orgánů i společenských institucí důsledně vycházela z ustanovení paktů o lidských právech a dodržovala závazky, které z nich pro ČSSR vyplývají. Tento úkol se týká nejen Federálního shromáždění jako celku, nýbrž podle uvedeného usnesení i jeho výborů a všech členů. Soulad právního řádu s mezinárodními pakty lze ovšem zjednávat výkladem dosavadních právních předpisů jen v některých případech, a to často jen teoreticky. V jiných případech se klade otázka novelizace dosavadních předpisů nebo vypracování právní úpravy vztahů, jaké dosavad chybí.

Navrhujeme proto Federálnímu shromáždění i vládě ČSSR, aby provedli rozbor našeho právního řádu z hledisek vyplývajících z paktů o lidských právech a vypracovaly program potřebných legislativních opatření. V příloze předkládáme konkrétní podněty. Charta 77 je připravena k serióznímu dialogu o jejich uskutečnění, jakož i o dalších problémech plynoucích z úkolu daného potřebou uplatnit ~~základní~~ zásady a ustanovení paktů v československém právním řádu.

Domníváme se rovněž, že podobně jako v některých jiných socialistických zemích by bylo třeba zajistit:

- co nejširší publicitu dokumentů o lidských právech, zejména deklarace a paktů, souvisejících zvláštních konvencí atd.,
- vědecké rozpracování této problematiky a vydání vědeckých a vědecko-populárních publikací,
- zařazení problematiky lidských práv do učebních programů škol všech stupňů.

Taková postup je podmínkou realizace zásady vyjádřené v preambuli paktu o občanských a politických právech, podle níž "jednotlivec, mající povinnost k jiným a ke společenství, ke kterému přísluší, je povinen usilovat o rozvíjení a dodržování práv uznaných v tomto paktu".

prof.dr.Jiří Hájek DrSc,
mluvčí Charty 77

Marta Kubišová
mluvčí Charty 77

dr.Ladislav Hejdlánek
mluvčí Charty 77

Příloha: konkrétní podněty

Přílohu o rozsahu zhruba 20 stran strojopisu nemůžeme z technických důvodů zveřejnit. Podává výčet jednotlivých práv a demokratických svobod, zaručovaných pakty, a uvádí, jak jsou tato práva a svobody zaručeny jinými čs. právními předpisy, zejména zákony. V každém bodě navrhuje potřebnou úpravu, jíž by se dosáhlo souladu mezi pakty a dalšími právními předpisy. Někde jde o novelizaci dosavadních zákonů, jindy o naplnění nebo respektování stávajících zákonů, v dalších případech je nutno právní předpis zrušit nebo vypracovat novou právní úpravu. Jednotlivé body konkrétních pod-

nětů jsou:

1. Obecné postavení občana ve vztahu ke státu, založené na přirozené důstojnosti, rovnosti a nezcizitelnosti práv všech členů lidské rodiny.
2. Povinnost zajistit právní ochranu před porušováním práv nebo svobod.
3. Právo na život.
4. Právo na svobodu a osobní bezpečnost.
5. Svoboda pohybu a svoboda zvolit si místo pobytu.
6. Svoboda opustit kteroukoli zemi, a to i vlastní.
7. Ochrana před svévolným zasahováním do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence a před útoky na čest a pověst.
8. Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
9. Právo zastávat svůj názor bez překážky a právo na svobodu projevu a s tím související právo každého účastnit se kulturního života; o tomto právu je pojednáno z hlediska:
 - a/ organizace:
1/ o ČTK, 2/ o rozhlasu, 3/ o televizi, 4/ o periodickém tisku, 5/ o knihách a neperiodickém tisku, 6/ o filmu, 7/ o divadelnictví, 8/ o koncertech a hudební činnosti, 9/ o podnikcích lidové zábavy, 10/ o knihovnách, 11/ o osvětové činnosti;
 - b/ cenzury:
1/ v hromadných sdělovacích prostředcích, 2/ v neperiodických publikacích, 3/ při koncertech a veřejných produkcích;
 - c/ postavení pracovníků tisku atd.;
 - d/ výměny informací se zahraničím;
 - e/ přímého vlivu pracujících na státní a jiné kulturní organizace.(Poznámka: právě v pojednání o kulturních právech se nejčastěji objevuje konstatování, že právní úprava chybí, že právní předpisy nebyly stanoveny apod.)
10. Právo na pokojné shromažďování
11. Právo na svobodu sdružovat se s jinými i právo zakládat na ochranu svých zájmů odborové organizace a přestupovat k nim.
12. Právo a možnost podílet se bez jakýchkoli rozdílů a bez neodůvodněných omezení na vedení veřejných věcí.
13. Rovnost před zákonem a právo na stejnou ochranu zákona bez jakékoli diskriminace.
14. Práva etnických, náboženských a jazykových menšin.
15. Právo na práci, včetně práva svobodného výběru práce bez jakékoli diskriminace.
16. Právo na stávku.
17. Právo na vzdělání.
18. Svoboda vědeckého výzkumu a tvůrčí činnosti.
19. Právo na státní příslušnost.

ooo 0000 ooo

Stížnost Charty 77

Generální prokuratura ČSSR
dr. Ján Feješ
nám. Hrdinů 1300, 140 00 Praha 4

Stížnost na porušení zákona

V Praze dne 3.2.1978

Považujeme za svou občanskou povinnost upozornit prokuraturu na nezákonný postup příslušníků Bezpečnosti, k němuž došlo ve večerních hodinách 28. ledna 1978 při příležitosti konání plesu železničářů v budově ÚKDŽ Praha 2, Vinohrady, nám. Míru.

Mnoha účastníkům s řádně zakoupenými vstupenkami zabránila skupina osob ve vstupu na ples, hrubě je urážela a dokonce se dopouštěla proti nim fyzického násilí, aniž příslušníci VB zakročili na ochranu napadených občanů. Naopak příslušníci pohotovostního oddílu městské správy VB Praha nepřipustně obtěžovali právě tyto občany, omezovali jejich osobní svobodu

a dokonce nezákonně zadrželi Pavla Landovského, Václava Havla a Jaroslava Kukala.

Herec Pavel Landovský byl uniformovaným příslušníkem VB zcela bezdůvodně vyzván, aby ho následoval. Na jeho žádost se k němu dobrovolně připojil dramatik Václav Havel. Poté byli oba odvedeni na OO VB na nám. Míru a příslušníci VB zřejmě dodatečně zkonstruovali vymyšlená obvinění, kterými chtějí zahladit nezákonnost svého unáhleného postupu. Celá řada přítomných svědků může potvrdit, že zadržení svým chováním neposkytli sebemenší záminku k takovému postupu. Naprosto bezdůvodně byl také zadržen Jaroslav Kukal. Zvláště zarážející je skutečnost, že prokuratura uvalila na všochny tři vyšetřovací vazbu a stíhá je pro údajné spáchání trestných činů podle § 156/2 a § 156 a tr. zákona, resp. § 202.

Domníváme se, že tento postup je hrubým a svévolným porušením československého právního řádu, zejména §§ 221, 231, 235, 237 atd. tr. z.

Žádáme proto generálního prokurátora o přezkoumání postupu orgánů Bezpečnosti proti uvedeným občanům, zrušení všech nezákonných opatření, zejména okamžité propuštění Václava Havla, Pavla Landovského a Jaroslava Kukala. Je třeba rovněž vyvodit důsledky proti těm příslušníkům Bezpečnosti, kteří nesou zodpovědnost nejen za bezdůvodné zadržení nevinných občanů, ale i za nezákonné a brutální zákroky proti celé řadě dalších přítomných osob.

prof.dr.Jiří Hájek DrSc.
mluvčí Charty 77

Marta Kubišová
mluvčí Charty 77

dr. Ladislav Hejdlánek
mluvčí Charty 77

ooo 000 ooo

Výbor pro propuštění Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského

Otevřený dopis prezidentu ČSSR a předsedovi vlády ČSSR

Pane prezidente ČSSR,
pane předsedo vlády ČSSR.

Obracíme se na Vás jako na nejvyšší ústavní činitele, odpovědné za zákonnost a pořádek v našem státě. Obracíme se na Vás také jako na politiky, kteří v poslední době (např. předseda federální vlády při své návštěvě v Rakousku) opakovaně a veřejně potvrdili své odhodlání vládnout v ~~xxx~~ souladu se zákonem.

Na základě dopodud shromážděného dokumentačního materiálu a na základě osobních zkušeností některých z nás chceme předpězně konstatovat toto: 28. ledna t.r. se v Ústředním kulturním domě železničářů konal veřejný ples, pořádaný Závodním výborem Revolučního odborového hnutí železniční stanice Praha-Vršovice. Někteří signatáři Charty 77 si spolu se svými rodinnými příslušníky a přáteli zakoupili na tento ples vstupenky. Jejich jediným cílem bylo pobavit se a neformálně se setkat. Proto svůj záměr jít na ples nijak netajili. Státní bezpečnost se však rozhodla reagovat rozsáhlou akcí. Zahájení plesu bylo na poslední chvíli posunuto a v původně oznámenou hodinu, byly vstupní prostory domu železničářů obsazeny několika desítkami civilistů. Byli mezi nimi bezpečně rozpoznáni vyšetřovatelé a příslušníci operativy StB a též funkcionáři Lidových milicí z různých podniků a institucí. Tito civilisté postupně přicházeli signatáře ~~xxx~~ vizuálně identifikovali, vraceli jim pod různými záminkami vstupné a vykazovali je z budovy. Jak v budově, tak před budovou někteří z nich, zvláště pak příslušníci asi dvacetičlenného oddílu pod jednotným vedením, vykazovaným občanům nenávistně vyhrožovali, soustavně je provokovali a hrubě uráželi. Počinání zmíněné skupiny vyvrcholilo vážnými fyzickými útoky na pokojné občany. Uniformovaní příslušníci pohotovostního oddílu Veřejné bezpečnosti, rozmístění od časných večerních hodin v okolí budovy, se řídili - byť zřejmě neradi - pokyny těchto civilistů,

a odmítali přispět na pomoc jejich obětem. Naopak během večera předvedli (většinou opět na pokyn civilních osob) větší počet nevinných občanů. Někteří předvedení byli propuštěni ještě téhož večera. Čtyři z nich, kteří nejsou signatáři Charty 77, byli zadržováni zhruba 48 hodin. Tři další - tentokrát signatáři Charty 77 - byli vzati do vazby a obviněni z trestných činů, kterých se nedopustili.

Jsou to dramatik Václav Havel, dělník Jaroslav Kukal a herec Pavel Landovský.

Mohlo by se zdát, že se tak mnoho nestalo. Skupině občanů byl zamezen přístup na veřejně přístupnou zavadu. Padlo nespočet urážek a pár ran, nicméně patrně ne více než dva postážení (dr. Dana Horáková a dramatik Pavel Kohout) byli vážněji postiženi na zdraví. Toliko tři nevinní občané jsou obviněni, a to ještě z činů s poměrně nízkou hranicí trestní sazby.

Ve skutečnosti se však 28. ledna 1978 stalo něco, čeho jsme zatím (alespoň v hlavním městě) nebyli svědky: Před zraky veřejnosti zde nesmyslně a brutálně vystoupil anonymní oddíl, postrádající jakýkoli respekt k zákonům. Důvodně se domníváme, že celá akce nebyla jen násilnickým gestem vůči stoupencům Charty 77, ale i výhrůžnou demonstrací nezávislosti jistých složek bezpečnostního aparátu na Vás, jakožto nejvyšších politických představitelů našeho státu. A to vše má být korunováno soudním procesem, kde násilník bude žalobcem své oběti.

Zkušenosti z nedávné historie nás učí, že řešení politických problémů vyvoláváním nenávisti a pogromostických nálad či používáním nekontrolovatelných skupin je stejně nebezpečné pro oběti jako pro inspirátory a ohrožuje samy základy právního státu. Je nejen právem, ale i povinností každého občana usilovat všemi prostředky, aby takové tendence v politice byly již v zárodku potlačeny. Právě tak je to naší povinností postavit se na obranu našich přátel, kteří jsou ohroženi a přitom nevinní.

Přesvědčení o závažnosti celé záležitosti, vycházející z práv, zaručených ústavou ČSSR a v souladu s posláním Charty 77 rozhodli jsme se dnešním dnem ustavit "Výbor pro propuštění Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského" ve složení:

ing. Rudolf Battěk

dr. Václav Benda

Jiří Dienstbier

zsl. umělkyně Vlasta Chramostová

Ivan Medek

dr. Gertruda Sekaninová-Čákrťová

Jaroslav Suk

Jan Vladislav

Jan Voňanský

Hlavním posláním tohoto výboru je usilovat o očištění a okamžité propuštění všech tří nevinně vězněných. Jestliže k tomu bude zapotřebí blíže objasnit skutečný průběh událostí, jsme připraveni zpracovat dokumentační materiál a předložit jej příslušným státním orgánům. Z důvodů výše uvedených jsme přesvědčeni, že by se osud tří neprávem nařčených občanů i okolností jejich zadržení měly stát předmětem veřejného zájmu. Chceme proto o všech svých krocích a zjištěních podrobně informovat naší i světovou veřejnost. Jsme odhodláni pokračovat ve svém úsilí tak dlouho, dokud se nám nepodaří dosáhnout vytčeného cíle. Poté se tento výbor rozejde.

V Praze dne 17. 2. 1978

Výbor pro propuštění Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského

ooo ooo ooo

Protest Jiřího Hanzelky

Praha dne 14.2.1978

Doc.dr. Jaromír Obzina CSc,
federální ministr vnitra
Praha - Letná, Obránců míru

Pane ministře

Dne 30. května m.r. jsem Vám poslal doporučeně s návratkou, a to s od-

voláním na své občanské právo podle čl. 29 ústavy, kritiku dlouhodobého postupu Vašich úřadů i jiných institucí vůči našim spoluobčanům. Navrhl jsem pozitivní, podle mého soudu racionální řešení. Dnes jsem nedostal odpověď.

Nezákonnost a brutalita jednání zaměstnanců Vašeho úřadu dne 28. m.m. v budově UKDŽ na Vinohradech mne nutí, abych Vám svou loňskou otázku položil jednoznačněji: Platí v ČSSR ústava a zákony pro všechny nebo neplatí?

Jestliže ano, pak

- 1/ dostanu Vaši odpověď na otázky z 30. 5. m.r. a dnešní,
- 2/ bez odkladu budou propuštěni nezákonně zadrženi občané Václav Havel, Jaroslav Kukal a Pavel Landovský,
- 3/ po objektivním vyšetření celého případu budou řádně a podle platných zákonů potrestáni všichni, kdo se dopustili veřejného násilí na pokojných občanech a kdo dokonce neslýchaným způsobem napadali jejich ženy a dcery.

Pane ministře, oba víme z historie, že násilníkům roste s jídlem chuť. Víme, že džin vypuštěný z láhve si nakonec nevybírá. Nejtragičtější a nejostudnější kapitoly z dějin začíhaly všude na světě tím, že násilí ~~xxx~~ dostalo zelenou proti poctivým občanům.

Vloni jsem varoval před řetězem absurdních nezákonností. Jak víte, znám je za posledních ~~xxxx~~ devět let z vlastní zkušenosti.

Místo nápravy došlo letos k hanebné eskalaci nezákonností: došlo k veřejnému tupení a bití lidí. Pochybuji, že byste pro to chtěl hledat omluvu nebo vysvětlení jako člověk, občan i jako ministr ve vládě socialistického státu.

Co s tím uděláte, pane ministře?

Jiří Hanzelka

Kopie na vědomí:

dr. Štrougalovi, předsedovi federální vlády.

ooo 000 ooo

V Informacích o Chartě 77 č. 2 jsme zveřejnili otevřený dopis Pavla Kohouta předsedovi vlády a další materiály týkající se plesu z 28. 1. 1978.

Na výbor 5. ledna za svobodné a socialistické Československo (se sídlem v Paříži) a na Výbor 1. května (v Bruselu) se dne 8. února obrátil z žádostí o pomoc třem vězněným signatářům Charty 77 Petr Uhl. Po popisu událostí, při nichž byli postiženi zadrženi, Petr Uhl píše: "Přes šikany a pronásledování, jimiž jsme mnozí vystaveni, zvykli jsme si, za poslední rok na to, že pouhý boj za lidská práva státní moc toleruje aspon do té míry, že jeho protagonisty (zejména ty známé!) trestně nestíhá. Neuvážené rozhodnutí změnilo situaci: trestnímu stíhání - stejně jako sprostým nadávkám, ranám a kopancům - může být vystaven každý občan... Václav Havel, Jaroslav Kukal a Pavel Landovský jsou rukojmími Charty 77, kteří jsou ve vězení, aby se rozšířil strach a pasivita. Jejich okamžité propuštění má tedy mnohem větší význam než prostý fakt svobody tří svobodomyslných mužů. /.../ Má-li však být kampaň za osvobození rukojmí účinná, musí mít mezinárodní charakter. Proto Vás vyzývám, abyste vyvinuli veškeré úsilí v tomto směru. Informujte laskavě dělnické, socialistické a odborové organizace zemí západní Evropy jakož i Amnesty International a spolu s nimi se zasaďte o osvobození Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského. Se soudružskými a přátelskými pozdravy Petr Uhl."

ooo 000 ooo

Koncem února t.r. poslali mluvčí Charty 77 federální vládě a Světové odborové federaci dopis, v němž vítají postup Mezinárodní organizace práce při OSN, která zařadila na pořad svého jednání pracovní diskriminaci z politických důvodů v Československu. Dopis chceme zveřejnit v příštím čísle.

ooo 000 ooo

Výzva k mezinárodní akci odborového hnutí proti politicky motivovaným propouštěním ze zaměstnání v Československu

Konference o východoevropských zemích, která se konala v Bruselu 20. a 21. ledna 1978 (Charta 77 se na ni obrátila dopisem, který jsme zveřejnili v 1. čísle - pozn. Info Ch 77) a již se účastnili četní zástupci opozice z těchto zemí jakož i zástupci různých západních výborů solidarity, uznala potřebu mezinárodní akce, která je pospána v následující výzvě:

Od konce roku 1988 se politická represe v Československu projevuje zvláště propouštěním ze zaměstnání. Od ledna 1977 jsou jím postihováni především signatáři Charty 77 a ti, kteří k ní projevili sympatie. Odborové organizace většinou s takovýmto propouštěním souhlasí, místo aby pracující bránili; v některých případech byli dokonce signatáři Charty 77 z odborů vyloučeni. V případech kdy nižší odborové články odmítly souhlasit s tímto postupem, s tátní moc je obešla a vyžádala si souhlas vyšších odborových článků. Texty výpovědí z pracovních poměrů dokazují, že pokud v politických procesech se pečlivě zamlčuje jakákoli souvislost s Chartou 77, pak represe v zaměstnání bývá Chartou 77 výslovně zdůvodněna.

My, kteří vystupujeme proti skandálnímu praktikám zákazu povolání v NSR, odsuzujeme důrazně represí v zaměstnání v zemi, která se hlásí k socialismu. Odsuzujeme ji ve všech jejích formách: od systematického znemožňování práce podle kvalifikace až po propuštění ze zaměstnání, které je skutečným zákazem práce odsuzujícím své oběti k "příživnictví" nebo k exilu. Důrazně žádáme zrušení všech těchto opatření a návrh poškozených na jejich místa. Považujeme za nezbytné reagovat na výzvu, již se na odborový svět vloni obrátil Zdeněk Mlynář a jí se zasazoval o široké protestní akce a vyslání vyšetřovacích komisí. Budou se moci odborové organizace, pozvané letos na jaře na sjezd SOF do téže Prahy, zaručit za tyto újmy na právu na práci? Dělnické odborové organizace, jejichž právoplatnost čs. oficiální místa nemohou popírat, by měly organizovat solidarizační akce, zvláště finančního rázu, ve prospěch každé oběti politicky motivovaného propuštění ze zaměstnání. Zavazujeme se, že odpovíme na každou výzvu z jejich strany, která bude vedena v tomto duchu.

Claude Aveline, Jeanne Brunschwigova, Claude Bourdet, Jean Cassou, ~~Henri~~ Jean-Pierre Chevénement, Pierre Daix, Jean-Pierre Faye, Jacques Julliard, Francis Kaplan, Alain Krivina, Michal Leiris, Arthur London, Lise Londonová, Gilles Martinet, Zdeněk Mlynář, Pierre Naville, Roger Pannequin, Hélène Parmélinová, Jiří Pelikán, Edouard Pignón, Anne Philipová, Madeleine Rebériouxová, Laurent Schwartz, Philippe Sollers, Robert Simon-Vallier, Jean-Marie Vincent, Catherine Verlová, Vladimír Yankélévitch, Ilios Jannakakis

Adresa: Catherine Fontaine, Comité du 5 janvier, 30bis rue des Boulets, 75011 Paris

přeloženo z deníku Le Monde z 16. 2. 1978

ooo ooo ooo

Katolíci proti diskriminaci a bezpráví

J.E. František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský
Praha - Hradčanské náměstí

✠

Vaše Eminence, Otče biskupe,
v příloze Vám posíláme doplněk k našemu dopisu ze dne 1. října 1977, kterému jsme tehdy přislíbil svoji podporu. Tuto dokumentaci adresujeme opět prezidentu ČSSR, Federálnímu shromáždění a ČTK.

Váš Iven Medek, Janáčkovo nábřeží 49, Praha 5

Z dokumentace adresované prezidentu republiky, FS a ČTK:

"V říjnu loňského roku Vám byl doručen dopis 55 katolických duchovních a laiků, shrnující problematiku postavení křesťanů v ČSSR a upozorňující na četné křivdy a diskriminační opatření, jimž jsou věřící občané v ČSSR vystaveni. Podepsaní, aniž by se v jakékoli formě vydávali za představitelé katolíků u nás, zdůrazňovali, že jsou si vědomi své povinnosti vystoupit proti jakémukoli bezpráví - ať už se týká věřících nebo ne - a především se zasazovali o urychlené propuštění všech osob, vězněných pro projevy svého přesvědčení. Současně projevíli ochotu konkrétně doložit uváděné nespravedlnosti s podle svých možností se podílet na jejich napravení.

Ačkoliv již dávno uplynula zákone stanovená lhůta, neobdrželi jsme žádnou odpověď, a jedním orgánem, který o náš podnět projevil zájem, byla Státní bezpečnost. Přesto jsme odhodláni ve svém úsilí pokračovat a proto Vám jako přílohu k tomuto listu zasíláme seznam některých duchovních, kterým byl (ve většině případů v posledních letech a často bez udání důvodů) odebrán státní souhlas k výkonu činnosti." V dalších částech dopisu upozorňují katolíci na rozpor této praxe se Zákoníkem práce a oběma paky, na širší souvislosti této praxe, na neúplnost předkládaného seznamu, na omezování při přijímání a šikany, jichž jsou kněží obětmi a konečně ne-nedostatečné hmotné zabezpečení kněží. Dopis končí: "Zadáme Vás proto, abyste se na základě svých ústavních práv a povinností postarali jak o odstranění nezákonné praxe při udílení a odnímání státních souhlasů k výkonu duchovenské činnosti, tak o zrušení četných administrativních opatření v této oblasti, odporujících zákonům ČSSR.

Jménem signatářů dopisu z-1. 10. 1977 - Ivan Medek
Příloha: Seznam 88 katolických duchovních bez státního souhlasu (jde o neúplný seznam)

ooo ooo ooo

Dopis Ladislava Lise Štrougalovi

Signatář Charty 77 Ladislav Lis poslal dne 6.1.1978 předsedovi vlády Štrougalovi obsáhlý dopis, v němž vylíčil prohášedování, jímž byl v průběhu r. 1977 postižen. Popisuje v něm dvě domovní prohlídky, v jeho přechádném bydlišti v Sosnové 84, okres Česká Lípa, během nichž byl jeho byt m.j. fotografován; fotografie pak byly použity v difamačním článku "Chalupář, signatář, ~~skrz~~ elitář Ladislav Lis a další" v severočeském Průboji z 13. 2. 1977. Po publikaci v Průboji byl L. Lis veřejně napadán na shromážděních a schůzích, byly mu prořezány pneumatiky u vozu, dostával anonymní dopisy, které mu vyhrožovaly smrtí, pokud se nevystěhuje ze země, byl mu protiprávně odebrán řidičský průkaz (a dodnes nevrácen), zastavili mu částečný invalidní důchod, ošetřující lékař z rozhodnutí MUDr. Rezka a MUDr. Tichého (odpovědných za akt zvěle proti signatářce Charty 77 Ivance Hyblerové-Šabatové) ho nesmí léčit, byl mu vyměřen poplatek za psy, jakoby psi byli chováni v Praze (16 000,- Kčs), byl mnohokrát vyslýchán, stejně tak jako lidé, s nimiž se stýká, na všechny detaily svého života. Dokonce byl vyloučen z dobrovolného aktivu ochránců přírody. Dostal výpověď z pracovního poměru (pracuje jako lesní dělník), po čase byl vzat zpět, ale na hůře placenou práci, takže vydělává jen 500-600 Kčs měsíčně. Šikanovali je vystavena i družka L. Lise. "Ano, o to asi jde, píše L. Lis, abychom byli jako malomocní, aby na každém, kdo s námi přijde do styku, kdo se s námi sblíží, kdo nám podá pomocnou ruku, ulpělo něco z našeho údělu. Neměli bychom vlastně nosit na kabátech velké žluté CH - jako židé za války museli nosit hvězdu a velké J?" /.../ "Nepíšu Vám to, pane předsedo, že bych se považoval za ztroskotance, jak o nás psaly noviny. S možností represí jsem konečně počítal už při podpisu Charty 77. Nelituji svého podpisu ani svých postojů v uplynulých 10 letech. a nemám co bych na svých stanoviscích měnil, nemění-li se politika, která přivedla naši zemi do mnohem hlubší krize, než v jaké byla od konce války. Nepochybují, že jste si vědom, jak se to odráží v politické atmosféře a v hospodářství, které spravujete, tak v celkové morálce společnosti, která už bez téměř totální korupce by snad

nefungovala. Jak by tomu mohlo být jinak, když nezákonnost se stala obecným jevem a legitimita moci se zakládá na pravdách, o nichž všichni vědí a které jistě nemohou mýlit ani Vás, místopředsedu vlády r. 1968 včetně osudného srpnového týdne. - Nevím, jaké iluze si děláte o skutečném smýšlení lidí. Kromě anonymních dopisů výhrůžných dostávám i dopisy jiného druhu, kde si lidé přejí k vánocům a ujišťují mne, že -"stovky poctivě smýšlejících lidí na našem okrese jdou s Vámi na cestě pokroku, za který tak neohroženě bojujete!" - Já a moji přátelé, z nichž někteří jsou postiženi ještě hůře než já, jako např. Jiří Lederer, pouze připomínáme, že zákony a lidská práva jsou nedělitelná a že nelze vytvářet žádné pozitivní hodnoty porušováním zákonů a kádrovou politikou, která dělí lidi podle toho, zda jsou nebo nejsou ochotni opakovat obecně známé nepravdy." /.../ "Jsem přesvědčen", píše v závěru svého dopisu L. Lis, "že je ještě čas zahájit veřejný dialog o postupném vytváření předpokladů k řešení celospolečenské krize, jak to navrhuje a dokládá ve svých dokumentech Charta 77. Nedovedu si představit, k jakým koncům bychom nakonec bez takového dialogu dospěli a nebudu to ani předpokládat. Jsem však přesvědčen, že lhostejnost se za ~~na~~ určitou hranicí stává zločinem.

ooo ooo ooo

K trestní věci proti ing. Vojtěchu Valovi a spol.

Koncem října m.r. byl jako obviněný z tr. činu pokusu k tr. činu nedovoleného opuštění republiky vzat do vazby ing. Vojtěch Vala z Prahy. Jde o bývalého letce a majora ČSLA a bývalého třetího tajemníka pro vědu a techniku čs. velvyslanectví v USA. Je starší asi 36 let. Skutkovou podstatu tohoto údajného trestního činu měl ing. Vala naplnit tím, že zkonstruoval letací stroj, tzv. vírník, jehož těsně před svým zadržením použil tak, že se na čs.-rakouské hranici na Slovensku s ním vznesl do vzduchu, ale nepřistál na rakouské, nýbrž opět na čs. straně hranice. Podle nepotvrzených zpráv měl zabloudit v mlze. Další osoby byly obviněny z ktr. činu pomoci k tomuto trestnému činu a vzaty do vazby:

- 1/ Jaroslav Dvořák z Havířova, signatář Charty 77, asi 50 letý - zadržen někdy po 20.12.1977, pravděpodobně v lednu 1978;
- 2/ Robert Merganz z Prahy, signatář Charty 77, asi 48 letý - zadržen 12. 1. 1978, domovní prohlídka;
- 3/ Zdeněk Těšínský, 50 letý z Prahy, býv. voj. letec, býv. politický vězeň z 50. let. - zadržen 12. 1. 1978, domovní prohlídka.

Robert Merganz a Jaroslav Dvořák jsou bývalí spoluvězni ing. Valy z věznice Plzeň-Bory, kde byli ve výkonu trestu zhruba v letech 1973-75. Rovněž další osoby, které se s těmito obviněnými stýkaly v borské věznici byly vyšetřovány. Tak např. dne 16. 1. 78 byl zadržen Otto Černý, 29 letý signatář Charty 77, jako důvodně podezřelý z pomoci k údajnému tr. činu ing. Valy, byla u něj provedena domovní prohlídka, ale nebyl obviněn a po 48 hodinách byl propuštěn z Ruzyně. Nejasné je právní postavení jistého Rašky z Brna, Josefa Záhory z Lázní Libverda a dalších, kteří jsou rovněž vyšetřováni.

Vyšetřovány jsou i rozhovory, které obvinění vedli ve věznici na Borech a které StB hodnotí jako přípravu k podvracení republiky. Není známo, zda toto obvinění bylo někomu z obviněných formálně vzneseno, ale z tohoto údajného trestného činu je obviněn ing. Václav Novotný z Prahy, asi 52 letý, bývalý pracovník ČTK a čs. rozhlasu v NSR, který byl v letech 1971-76 pět let ve výkonu trestu za údajné vyzvědačství a další rok (do r. 1977) navíc za útok na veřejného činitele (dozorce). I ing. Novotný se v borské věznici stýkal se jmenovanými. Z pomoci k údajnému tr. činu ing. Valy obviněn není. Od 12. 1. 1978 je znovu ve vazbě; není jasné, jestli jeho trestní věc patří formálně do společné věci ing. Valy a spol. nebo zda je oddělena. Vyšetřování je společné.

Praha 10. 2. 1978

Anna Šabatová ml.

ooo ooo ooo

Redakci došly zprávy o obvinění z tr. činu pobuřování a vazbě evang. duchovního Miloslava Lojka okr. Sokolov, tč. v zákl. voj. službě (je obviněn i z tr. činu ohrožování pol. a mor. stavu jednotky) a Gustava Vlase z Litvínova, zam. Chemopetrolu a zpráva o odsouzení Miloslava ~~Kajka~~ ~~exlibere~~ Černého z Liberce rovněž za pobuřování (3 roky). Zprávy chceme zveřejnit v příštích číslech.

Informace o několika policejních akcích

Dne 10.2.1978 byli na nádraží Praha-střed zadrženi signatáři Charty 77 Ivan Dejmal a ing. Rudolf Battěk. Bezprostřední příčinou byl telefonický rozhovor z téhož dne, v němž Ivan Dejmal požádal Rudolfa Battěka, aby mu pomohl odvézt z nádraží prázdné obaly, které dopravil po dráze do Prahy a které potřeboval pro stěhování. Zatímco R. Battěk byl po několika hodinách propuštěn, byl I. Dejmal zadržován po 48 hodin v Bartolomějské resp. Konviktské ulici a po propuštění, v okamžik, kdy vycházel z budovy byl zadržen podruhé, převezen do věznice Praha-Ruzyně a propuštěn po dalších 48 hodinách. Nebyl formálně obviněn, zadržován byl jako podezřelý z tr. činu pobuřování, neboť při osobní prohlídce byl u něj nalezen návrh vězenského dokumentu Charty 77 a dva spekulativní anonymní texty o situaci v mocenském centru. V místě jeho (dnes již formálního) trvalého bydliště u Jaroslava a Dagmar Sukových byla provedena domovní prohlídka, která byla omezena na pokojík, obývaný ~~ixixix~~ dříve I. Dejmalem. Při ní byla nalezena písemnost nazvaná "Zpravodaj Charty II" - fotokopie strojopisu. Při výslechu I. Dejmal se tentokrát neobjevily žádné narážky na nějaké násilné akce; příprav teroristických akcí se však vyšetřující orgány StB dotkly (i když mlhavým a zjevně provokačním způsobem) při výsleších dalších osob, které v souvislosti se zadržováním I. Dejmal v oněch dnech vyslyšely, konkrétně při výslechu Přemysla Janýra, Jana Rumla a Josefa Stehlíka. Dále byli vyslyšáni i literární historik Václav Černý a filozof Milan Machovec. (Všichni jmenovaní jsou signatáři Charty 77.) U Jana Rumla provedli příslušníci StB i prohlídku pracoviště, při níž zabavili mj. návrh vězenského dokumentu a Kacířské eseje Jana Patočky.

V souvislosti se zadržením Ivana Dejmal a dalšími výsledky propukly obvyklé fámy, které jsou zajímavé bohatou fabulací. Proti nim stavím veřejně své tvrzení, že Ivan Dejmal nemá a neměl nic společného s Robertem Merganzem a že ani Robert Merganz a další spoluobvinění v tr. věci ing. Valy a spol. nejsou vyšetřováni pro teroristickou činnost nebo její přípravu. Stejně tak není pravda, že by StB dala I. Dejmalovi ultimátum resp. mu čímkoli hrozila, pokud nepodá žádost o vystěhování. Je pravda, že mu i tentokrát vystěhování doporučovala.

Po výsleších vyjádřili někteří postižení názor, že StB je rozhodnuta čelit Chartě 77 útoky proti méně známým signatářům a stíháním činnosti, která není vlastní nápní Charty 77. "Odřezávat okraje" byl ostatně termín, kterého použili sami policejní úředníci.

Tato snaha, která není ničím novým, se projevila i v obvinění signatářů Charty 77 Michala Kobala, asi 25 letého dělníka a Ivana Maňáska, asi 22 letého studenta, kteří byli v únoru t.r. vzati do vazby; jsou trestně stíháni pro pobuřování, neboť údajně rozšiřovali resp. chtěli rozšiřovat cyklostylovaný text o údajné situaci v mocenském centru. V této souvislosti byly vyslyšány i dcery signatářů Charty 77 Dany a Jiřího Němcových a Jana Hlavsové a Pavla Němcové. Proti samotnému Jiřímu Němcovi je vedeno stíhání pro tr. činy útoku na veřejného činitele a výtržnictví; obvinění z výtržnictví je oblíbeným prostředkem proti zastáncům lidských práv. Jiří Němec, který je na svobodě, byl seznámen s výsledky vyšetřování a očekává, že prokurátor podá soudu obžalobu.

Pokud je mi známo, jsou k dnešnímu dni ve vazbě signatáři Charty 77: Ivan Jirous, Robert Merganz, Jaroslav Dvořák, Ota Brokeš (dezerce) Václav Havel, Jaroslav Kukal, Pavel Landovský, Michal Kobal a Ivan Maňásek. Ve výkonu trestu odnětí svobody jsou signatáři Charty 77 Jiří Lederer, Aleš

Březina a Viktor Groh. Pokud jde o vězněné nesignatáře Charty 77 jsou v souvislosti s Chartou 77 zřejmě souvislosti v případech Oty Ornesta, Vladimíra Laštůvky, Aleše Macháčka, Františka Pitora, Aleny Klímové, Miloslava Černého (všichni ve výkonu trestu odnětí svobody, a to, s výjimkou Klímové a Ornesta na 3 nebo na 3 a půl roku) a Miloslava Lojka, který je ve vazbě. Pozornosti a solidarity ovšem zasluhuje celá řada dalších případů.

Nadále trvá policejní dozor před byty Františka Kriegla! (již více než rok), Ladislava Hejčánka a pravděpodobně i mým bytem.
1. března 1978

Petr Uhl

ooo ooo ooo

Fejetony - články - úvahy

(došlé redakci ~~xx~~ i se zpožděním):

Václav Havel: § 202 (17.1.)

Rudolf Battěk: Ples Hanumanů, humorné povídání o plese ze dne 1.2.1978 (Rubatto)

Jiří Ruml: Kronika šedesátého osmého roku (leden)
Kronika šedesátého osmého roku (únor)

Jiří Ruml: Co všechno oni můžou - 10. 2. 1978

Jiří Ruml: Z mého života - 15.2. 1978

Jiří Ruml: Tak nám zcenzurovali prezidenta - 26.2.1978

ooo ooo ooo

Otevřený dopis Jana Tesaře mluvčímu Charty 77 Jiřímu Hájkovi

Vážený pane profesore,

v posledních týdnech poskytl jste zahraničním novinářům několik interview, které vyjadřují dosti ucelenou politickou koncepci např. tím, že o sovětských vůdcích hovoříte jako o "sovětských soudruzích" a že vyslovujete obavy z mezinárodního tlaku na dodržování lidských práv v zemích sovětského bloku, který může vést k zesílení represí proti domácím jejich obhájcům. Třebaže volíte jemné formulace, byla Vaše slova v zahraničí, např. v britském Economistu, pochopena tak, jak jste si zřejmě přál, a ~~metody~~ metody zápasu Charty, jakož i - bohužel - její výsledky, byly konfrontovány s policejními postoji, metodami a výsledky hnutí za lidská práva v Polsku.

Neupírám Vám, vážený pane profesore, právo na Vaše politické postoje, ať jakékoli. Budu vždy se vším rizikem pro sebe bojovat o právo na svobodné vyjádření a uplatnění i těch názorů, které já považuji za nejreakčnější. Vy jste umírněný, já jsem radikál. Je to v povaze každého reformního hnutí v dějinách, že se rozestupuje na umírněné, střed a radikály. Že to nastává i mezi námi, je normální, a svědčí o tom, že se naše společnost pozvedá/zase začíná politicky kultivovat. Nechci také obhajovat radikální politiku jako bez výjimky vždy správnou, a vůbec už ne prohlašovat ji samu o sobě za schopnou prosadit jakoukoli progresivní změnu. Naopak vím, že vyhlídky na vítězství svobody často zmařili právě radikálové. Vždy bez výjimky se to stalo tenkrát, když si neuvědomili, že existence umírněných a středu je nezbytná, když je chtěli potlačit či dokonce gilotinovat, a tím spíše, když to po uchopení moci někdy prováděli. Zastávám - na rozdíl od Vás - názor o nutné politické pluralitě před vítězstvím hnutí za svobodu, i zejména po něm. Jedině spolupráce všech tří základních směrů může zahajovat zápas s despocií. A existence každého z nich je nutná i natrvalo do budoucna. Až totiž při pádu despotie nastane politická krize, bude to - jako vždy - znamenat i riziko vzniku nové diktatury, a vyvarovat se mu bude možno jedině netušeným demokratickým soupeřením všech existujících politických směrů. Jestliže si však toto radikálové uvědomí, budou to oni, kteří budou vytvářet jedinou realistickou perspektivu pro společnost. Dalo

by se to říci také tak, že dějinný smysl konzervativního směru je v jeho fyzické existenci a spontánní bezdějinnosti, smysl radikálů v jejich perspektivě.

Neznám, pane profesore, Vaše skutečné politické názory. S Vaší praktickou politickou činností jsem nesouhlasil v roce 1968 a nesouhlasím s ní ani dnes. Vaše dnešní politická pozice je, jak se zdá, založena na přesvědčení, že se Váš směr přece jen dohodne s reprezentací dnes vládnoucí, a že budete přijati zpět do strany a do vedení státu, mačež je budete reformovat. Z mého hlediska je Vaše představa obdobou středověké dynastické naděje. Doufáte v osvíceného vládce. Na tomto osvíceném vládcu, který Vám otevře dveře zpět do strany, závisí celá Vaše koncepce. Proto je logické, že nechcete internacionalizovat náš zápas. Víte, že osvícený vládce na Hradčanech je naděje sama o sobě dost malá - byli byste nerozumní, kdybyste si svůj výchozí předpoklad komplikovali internacionalizací hnutí, poněvadž pak byste pro svůj úspěch potřebovali současnou existenci osvícených vládců také všude u našich přátel.

Jednáte logicky, vychází-li se z Vaší koncepce. Já bych ovšem dodal, že jednáte bezdějinně. Pro mne je internacionalizace našeho zápasu základní podmínkou každého kroku vpřed.

Je snad samozřejmé, že o těchto svých názorech Vás naprosto nemíním přesvědčovat. Nepochybuji, že jsou Vám zcela cizí. Tím méně bych Vám je chtěl vnucovat. Jde však o to, že Vy de facto vnucujete mezinárodní veřejnosti představu, že snad Vaše názory zastávám například já.

Jde totiž o to, že Vy hovoříte nikoli jako pouhý soukromník. Mám na mysli Vaši funkci "mluvčího". Tento nepřiliš šťastně zvolený termín totiž v samotném slovním významu obsahuje vyjádření, že hovoříte nejen za sebe, nýbrž za celou Chartu! Jako mluvčí Charty jste také byl (aspoň novináři) ve svých interview označován a Vy jste nepodotkl, že hovoříte jen za sebe. Nehovořil jste také jen za sebe, nýbrž za jeden z politických směrů, tvořících dnes Chartu. Měl jste to podotknout, aby se nezaměňoval za Chartu vcelku.

Musím ovšem ještě zdůraznit, že to se týká mne: píšu jen a jen za sebe. Nejsem pověřen nikým, natož nějakou stranou. Nemám také zájem kohokoliv pro své stanovisko získávat již proto, že mně nejde o politický úspěch. Mou ctižádostí je postihnout kontury budoucnosti a dokázat vyjádřit pravdu. A vím, že čím hlouběji se člověku podaří proniknout do problémů společnosti, tím méně popularity u současníků obvykle najde. Lidé neradi poslouchají nepříjemné věci. Ale právě v tom je pravá hodnota intelektuálů (nikoli politiků) výpovědi o věcech veřejných. Její podmínkou je vědomá abdikace na snahu líbit se většině. Takže můj názor není o to méně bohatý, že je osobní.

Ostatně mám ke svému stanovisku i morální oprávnění. Jestliže Vy vyslovujete obavy z represálií, je mezi námi přece jasno, že jejich první obětí nebudete Vy ani osobně, ani Váš politický směr, nýbrž (musím to mluvit jen za sebe, ač ovšem nemám na mysli jenom sebe) mnohem dřív a víc já než Vy. Tak tomu bylo před dvaceti lety, tak před deseti, devíti, lety, tak před pěti lety a tak tomu bude zítra či pozítří. Právě proto mohu vyslovit své stanovisko. A toto mé stanovisko je takové: obávám se, pane profesore, mnohem více toho, že Charta ustrne na svých nynějších formách, nežli toho, čeho se obáváte Vy, to jest represí. A to ne proto, že bych se domníval, že represe nebudou. Myslím naopak, že budou, a dokonce i v případě, že by Vám Vaše politická koncepce vyšla. Ze srdce to přeji Vám i sobě, nicméně realismus mi říká, že i potom by pokračovaly represe proti těm, jejichž ideál by tím ještě nebyl uskutečněn.

Z hlediska budoucnosti mají, pane profesore, naše stanoviska a výpovědi stejnou hodnotu. Generace k níž patříte Vy i já, již nevejdou do země ~~xxx~~ zaslíbené, mohou nanejvýš spatřit její obrysy ve svůj poslední den. Jsme příliš zatíženi svými hříchy, to jset svým návykem na život v nesvobodě, abychom měli právo být svobodný lid. Uskutečnění svobody

bude záležitostí nové generace, která ~~xxxx~~ ostatně již dnes drtivě převládá v Chartě a vůči níž jsou naše generace, Vy i já, zatíženy těžkou vinou. Lidem, kteří se do toho zřízení narodili a nevybrali si je, jsme je připravili my, ať již svými špatnými úmysly, omyly, krátkozrakostí anebo jen nestatečností. Máme jen mravní povinnost snažit se jim sdělit svou zkušenost, aby ji oni zařadili do toho úhrnu informací, na jehož základě se budou rozhodovat. Já jim, pane profesore, mám za potřebné sdělit svůj názor, že nepokročí vpřed, budou-li se obávat represí. Ne-
přiblíží se svobodě, neodhodlají-li se zbourat nacionální přehraď, do nichž nás zavřel náš společný protivník. Že hmatatelné výsledky Charty budou stále tak hluboko pod jejími možnostmi, jestliže nebudou postupně přecházet k těm způsobům zápasu za lidská práva, jak jsou uplatňovány v současném Polsku (podtrhuji, aby nebylo možno nesprávně interpretovat: mám na mysli metody posledních zhruba tří let). V tom, že se to nestane, že k tomu nenalezneme odsti sil, je moje obava.

Celý obsah našeho sporu dal by se vyjádřit slovy P.J. Šafaříka z června 1848x. Šafařík byl nejen velice umírněný, ale také velice pravdivý a v pravdě bezohledný, a proto pravil: "Z otroctví nevede bez boje cesta k svobodství."

Závěrem opakuji, vážený pane profesore, že Vás naprosto nemíním ani přesvědčovat, ani umlčovat ve Vašich názorech. Prosil bych Vás však, abyste se distancoval od zahraničních interpretací svých slov, byla-li pochopena jinak, než jak jste chtěl, abyste se distancoval od mého výkladu, je-li v něm něco chybného oprávněným předpokladem (jako např. názor, že nehovoříte jenom za sebe), a zejména abyste napříště rozlišoval ve formulacích, zda hovoříte jen za sebe, za svůj politický směr, anebo za Chartu vcelku. Budete-li mluvit v tom posledně uvedeném pověření, a budete-li se vyslovovat směrem tíhnoucím ke konzervování daného stavu, nikoli k rozvoji našeho úsilí, prosím Vás snažně, abyste dříve konzultoval dosažitelný počet signatářů Charty. Ostatně, nenapíše-li Vám někdo jiný, nám ze svého hlediska nic proti tomu, abyste řekl, že hovoříte jménem všech chartistů kromě Jana Tesaře.

20. února 1978

Jan Tesař

ooo ooo ooo